

52 Aar — det kan man jo tales ved om — saa vilde det allerede hjælpe Afdraget ned til $\frac{1}{2}$ pCt. Naar det saaledes udtales som et Evangelium, som Alle skulle tro paa, at Heiligheden ved et lille Laan er ligesaa stor som ved de store Laan, at der f. Ex. skulde være ligesaa megen Heilighed ved et Laan paa 1,000 Kr. som ved et Laan paa 80,000 Kr., saa er det heller ikke rigtigt. Der er for det første ikke nær den Heilighed ved at gennemgaa Papirerne ved et lille Laan som ved et stort; det vil dog Enhver, der har noget Kjenndskab til disse Forhold, indrømme. Det er meget lettere at overse en lille Burderingsforretning, og der er jo ogsaa forskjellige Regler foreskrevne for Foretagelse af offentlige Burderingsforretninger af Eiendomme, og Foretagelsen af en saadan er forholdsvis lettere ved en lille Eiendom end ved en stor. (Afbrydelse af Christiansen). Ja, det er dog meget lettere at efterse, om en lille Eiendom forfalder, end om en stor Eiendom forfalder, og i alt Fald er det lettere at gennemgaa Papirerne med Hensyn til den forstnaente. Jeg tror, at jeg har Ret i begge Henseender. Jeg tror, at det er meget hurtigere at se ti Huse efter, end at se een stor Eiendom efter, naar det skal gjøres ordentlig, og det er meget lettere i det første Tilfaelde at se, naar Eiendommen er ved at forfalde; det Punkt vil jeg nu dog lade ligge, men jeg vil ikke lade det gjælde, at der skulde være lige saa stor Heilighed ved Laangivning til en lille Eiendom som til en stor, og altsaa ogsaa her er der noget Urigtigt i hin Beregning. Jeg vil gaa videre og sige, at naar det hedder, at Administrationsudgifterne ville blive 2,3 pCt. aarligt, saa maatte det være forferdeligt svært at administrere en saadan Laanekasse. Det vilde unegtelig blive en kostbar Fyr, naar Laanene, som det erede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Scharling) mente, skulde gaa op til 60 Millioner, og man regnebe 30 Millioner til hver af de 2 Kasser; det vilde blive en enorm Indtægt for hver af de to Kasser. Men lad os være mere beskedne. Jeg tror ikke, at Laanene ville gaa nær saa høit op, som det erede Medlem antog. Forøvrigt er det en forunderlig Modsigelse, at medens Lovens Modstandere paa den ene Side sige, at Laanene ville blive meget dyre, saa tales der fra samme Side om, at der vil komme en saadan Masse af Millioner, at det vil blive en aldeles ubegrændset Garanti. Det vil jeg senere komme til; men her vil jeg blot sige, at jeg tror ikke, at det er logisk at forudsætte, at begge Ting kunne holde Stik. Jeg tror, at hverken det Eine eller det Andet vil vise sig at være rigtigt. Det vil ikke blive saa overdrevent benyttet, og jeg tror heller ikke, at der vil komme en Guldalder for Husmændene, men vi skulle tage det ganske praktisk, at vi yde disse Medborgere en lille Hjælp. Det er Medborgere, der før ikke havde Afgang til Laan, som nu ville faae det. Det er simpelt, det er praktisk.

Jeg antager, at efter nogle Aars Forløb vil en saadan Kasse være gaaet op til en 3—4 Millioner, det vil allerede være meget, og sætter man Administrationsudgifterne til $\frac{1}{2}$ pCt., vil det dog blive en ganske antagelig Sum. Det vil blive omtrent en 15,000 Kr., altsaa en saadan Sum, at man dog skulde tro, at en saadan lille Forening vil kunne administreres derfor. Forøvrigt skal jeg bemærke, at jeg følger ingen Tvivl om, at, naar man ser, at Foreningen kommer i godt Spor, vil man ikke fra nogen Side i Lovgivningsmagten vægre sig ved fra Begyndelsen at give en Sum til Administrationsomkostninger; det vil ikke komme til at mangle i de første Aar, naar man ellers ser, at det gjør Nytte og gaar i et ordentligt Spor. Det er i alt Fald min Tro. Fremdeles indvendes der fra Modstandernes Side, at det kan være til Skade for Husmændene, at de faae Penge, som de maaske gjøre sig en glad Dag for. De, der frembræve det, tror jeg ikke som Regel kjende, hvorledes Livet er i Husmandsklassen. Naturligvis er der braadne Kar i alle Lande, men de, der kjende den Tarvelighed, der hersker i Husmandsklassen, ville ikke tale saaledes. Den høitærede Minister har engang sagt, at han har den største Respekt for disse Folk, der arbejde tidlig og sildig og maa se paa hver Skilling, de give ud. Det er mere praktisk set paa den Sag. Naar det erede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Bille) sagde, at der ikke vilde blive gjort noget Bignende overfor det store Fordegods, saa tager han fuldstændig feil; dersom det store Fordegods er i Knibe, vil der sikkert blive gjort Noget derfor. Hvor have vi negtet, naar den Slags Folk være i Knibe, at træde til? Jeg vil blot minde om Pontoppidan, der for en Del Aar tilbage fik Laan. Naar man taler om, at den ubegrændede Garanti er noget helt Nyt, som det erede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds sagde, saa vil jeg sige, at det er ikke noget Nyt. Jeg skal nævne et temmelig slaaende Exempel, som underligt nok ikke er kommet frem før. Vi have Livrente- og Forsørgelsesanstalten. Jeg veed ikke bedre, end at vi der have en ubegrændset Statsgaranti, og det overfor en Bestyrelse, der ikke synes at være saa grumme kritisk med Hensyn til Laan. Læs Loven af 18de Juni 1870 om Livrente- og Forsørgelsesanstalten; dens § 1 siger, at den er under Statens Garanti, under dens ubetingede Garanti. Jeg har aldrig hørt nogen Indvending imod, og jeg har hørt imod, at vi have givet denne Garanti, og jeg har aldrig hørt, at de Herrer have været derimod. Det er ikke ganske smaa Summer, her handles om; vi hørte for lidt siden, at der er udlaant flere Hundrede Tusinde Kroner i de sidste Aar. Kunne vi garantere en saadan Anstalt, skulle vi saa være bange for en saa lille Forening, som her er Tale om? Det forstaar jeg ikke. Der have de Herrer det